Tesbihat nedir ve nerelerde yapılır?

Murat ER: “Tesbihat nedir, hükmü nedir ve nerelerde yapılır?”

Namazı gerek cemaatle kılalım, gerekse tek başımıza kılalım fark etmez; namazdan sonra tesbîhat yapmak Sünnet-i Seniyyedir. Tesbîhât cemaatle birlikte yapılabileceği gibi, ferdî olarak da yapılabilir.

Cenâb-ı Hakkı zikretmek, noksanlıklardan yüce tutmak ve şükretmek namazın özüdür. Tesbîhâtta otuz üçer defa tekrar edilen “Sübhanallah”, “Elhamdülillah”, “Allâhu ekber” ve “Lâ ilâhe illâllah” mübarek kelimeleri namazın çekirdekleri hükmündedirler. Bu kudsî çekirdeklerin namazın içinde de yer alışı, tesbîhât kelimelerinin ibadete ne kadar münasip olduğunu ve manevî hayatımız için ne büyük önemi bulunduğunu anlatır.1 Resûlullah (asm), “Bizim namazımız tesbîh, tekbir ve Kur’ân tilâvetinden ibarettir; onda dünya kelâmı konuşulmaz!” buyurdu.2 Muhacirlerden bazı fakir Sahabîler bir gün Allah Resulüne (asm) şöyle dediler: “Ya Resûlallah! Mal sahipleri yüksek derecelere eriştiler. Bizimle beraber namaz kılıyorlar, oruç tutuyorlar! Bizden ayrı bir de mallarıyla haccediyorlar, umre yapıyorlar, köle azat ediyorlar, sadaka veriyorlar!” Allah’ın Resulü (asm): “Ben size bir şey öğreteyim mi? Onun sayesinde sizi geçenlere yetişir, sizden sonrakileri de geçersiniz. Hem böylece, sizin yaptığınızı yapanların dışında hiç kimse sizden daha faziletli olmaz!” buyurdu.

Büyük bir müjdeydi. Ashab-ı Kiram (ra): “Buyurunuz yâ Resûlallah; öğretiniz!” dedi. Resul-ü Ekrem Efendimiz (asm): “Her namazın ardından otuz üçer defa Sübhânallah, Elhamdülillâh ve Allahu ekber dersiniz. Sonra da “Lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh. Lehü’l-Mülkü ve lehü’l-Hamdü ve hüve alâ külli şey’in kadîr” dersiniz; deniz köpüğü kadar bile olsa günahlarınız bağışlanır!” buyurdu.3 Bedîüzzaman Hazretleri, namazdan sonra okunması sünnet olan tesbih, tazim, tehlil, zikir ve salâvat ifadelerinin, her türlü şerlerden Allah’a sığınma ve Allah’ın isimlerini zikretme duâlarının “velâyet-i Ahmediyenin evradı” olduğunu, yani Hazret-i Peygamberin (asm) yolu ve Sünneti bulunduğunu kaydeder.4

Sabah ve akşam namazlarından sonra kabir azabından, şeytan, nefis, dünya ve deccal şerrinden ve fitnesinden, Cehennem azabından ve sâir fitne ve kötülüklerden

Allah'a sığınmak için okunan "istiâze" duâsı sünnettir. Buna ilâveten okunan zikir, salâvat ve duâlar sünnettir. Cenâb-ı Hak'tan mağfiret ve merhamet istemek; bunu yalnızca nefsimiz için değil, üzerimizde hakkı bulunan hoca ve üstadlarımız için, anne ve babamız için, talebe arkadaşlarımız için ve tüm ehl-i iman için istemek sünnettir. Peygamberimiz Hz. Muhammed (asm) için milyon kere salât u selâmda bulunmak; âl ve ashabına (ra) selâm ve tebrik göndermek ve bütün bunları yaparken sınırlı sayıları aşmak, sınırsızlık ve sonsuzluk belirten "ağaçların yaprakları kadar, denizlerin dalgaları adedince, yağmurların damlaları sayısınca" ifâdeleri ile salât, selâm ve bereket duâmızı çoğaltmak Sünnet-i Seniyye'dendir. Cennete girmeyi istemek Sünnet-i Seniyye'dendir. Tesbih ve zikirlerle ilgili Peygamber Efendimiz'in (asm) müjde dolu haberlerinden bir kaçı şöyledir:

*Abdullah bin Amr (ra) demiştir ki: "Resûlullah (asm) şöyle buyurdu: "Dünyada hiç kimse yoktur ki, 'Lâ ilâhe illallahü vallahü ekber. Velâ havle velâ kuvvete illâ billâh' desin de, denizin köpüğü kadar da olsa günahları kendisinden kaldırılmasın."5

*İbn-i Mes'ût (ra) haber vermiştir ki: Resûl-i Ekrem Efendimiz (asm) şöyle buyurdu: "Mîrâca çıkarıldığım gece İbrâhim'le (as) karşılaştım. Bana, "Yâ Muhammed!" dedi. "Benden ümmetine selâm söyle ve onlara bildir ki, Cennetin toprağı güzeldir, suyu tatlıdır! Cennette ağaçlarla dolu ovalar vardır. Bunların dikili ağaçları 'Sübhânallahi velhamdülillâhi velâ ilâhe illallahü vallâhü ekber'dir."6

*Ebû Zerr (ra) anlatır: Resûlullah Efendimiz (asm) buyurdu ki: "Her kim, sabah namazından sonra diz çökmüş olarak, konuşmadan önce on defa "Lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke lehü. Lehü'l-mülkü ve lehû'l-hamdü yuhyî ve yümîtü ve hüve alâ külli şey'in kadîr." derse kendisine onlarca sevap yazılır, on günahı silinir, on derece yükseltilir, o günün tamamında her şerden emin ve emniyette olur, Şeytan'dan korunur ve o gün hiçbir günah ona ulaşarak amelini iptal etmez!"7

Dipnotlar:

1 – Sözler, S.45
2 – Nesâî, Kitabu's-Sehiv, 20
3 – Müslim, Mesâcid, 142
4 – Kastamonu Lâhikası, S.72-73
5 – Tirmizî, Daavât, 58
6 – Tirmizî, Daavât, 59
7 – Tirmizî, Daavât, 63